

[Undervisningsministeren.]

kendelse. Det må være tilstrækkeligt, at styrelsesvedtægten som anført i bemærkningerne til lovforslaget indsendes til undervisningsministeriet til orientering. Det er i øvrigt ministeriets hensigt at udarbejde en normalstyrelsesvedtægt, der vil kunne anvendes som hjælp ved udfærdigelsen af de enkelte amtscentralers styrelsesvedtægter.

Forslaget om, at der i folkeskoleloven indføres bestemmelser om skolebiblioteker, tilsigter at overføre det lovmæssige grundlag for skolebiblioteksvirksomheden fra biblioteksloven til folkeskoleloven. Samtidig gøres oprettelsen af skolebiblioteker, der hidtil har været en frivillig sag for kommunerne, obligatorisk. Dette vil dog ikke medføre nogen væsentlig udvidelse af kommunernes forpligtelser på dette område, idet den under den hidtidige ordning etablerede skolebiblioteksbetjening af folkeskolens elever er næsten total.

Forslaget indebærer endvidere, at skolebibliotekerne uden indskrænkninger vil blive omfattet af de bestemmelser, der i øvrigt gælder for folkeskoleområdet, i hvilken forbindelse det særligt må fremhæves, at materialevalget skal ske efter skolestyrelseslovens bestemmelser herom, således at lærerrådet indstiller, medens skolenævnet har den godkendende myndighed.

Forslaget svaret i øvrigt til de tidligere fremsatte, men der er dog sket den forenkling, at undervisningsministeren kun får bemyndigelse til at fastsætte retningslinjer for skolebibliotekernes bibliotekstekniske arbejde, herunder navnlig den bibliotekstekniske klargøring på grundlag af et fælles katalogiseringssystem, men ikke for skolebibliotekernes indretning og funktion i øvrigt.

I de to lovforslag er ikrafttrædelsestidspunktet foreslået fastsat til 1. april 1974. Såfremt det under lovforslagenes behandling måtte vise sig at være en overvejende indstilling, at det ville være ønskeligt at give kommunerne og amtskommunerne bedre tid til at forberede nyordningen, vil jeg være åben over for en drøftelse om en senere ikrafttræden af lovene.

Idet jeg med hensyn til enkeltheder i de to lovforslag i øvrigt skal henvise til de til disse knyttede bemærkninger, tillader jeg

mig at anbefale forslagene til velvillig behandling i det høje ting.

Ordføreren for forslagsstillerne (Auken) (S):

Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ekspropriation til bolig- og erhvervsformål*.

Der er tale om et lovforslag, hvis hovedbegrundelse er at medvirke til at udvide kommunernes adgang til at føre en aktiv jordpolitik.

Gennem adskillige år har folketinget beskæftiget sig med jordspørgsmålet. Den side af dette komplicerede problem, som dette forslag tager sigte på, vedrører kommunernes mulighed for at sikre tilstedeværelsen af byggegrunde på rette tid og på rette steder.

Jeg skal med hensyn til baggrunden for forslaget henvise til lovforslagets bemærkninger.

Jordspørgsmålet forenkles for ofte i den offentlige diskussion til blot at være et spørgsmål om prisen i kroner og øre på jord og byggegrunde. Herved skyder man de mange faktorer, der påvirker grundpriserne, i baggrunden.

Der er ikke alene tale om udbud og efterspørgsel i et frit bevægeligt marked. Grundpriser er påvirket af beliggenheden og af ekspansionsstyrken i det pågældende bysamfund, og grundpriserne influeres af de bygoder, som er til rådighed for dem, der vil bebygge grundene.

Der er ikke mangel på arealer, der er udlagt til bolig- og erhvervsformål som byzoner. Men derimod kan der til visse tider og på visse steder være en vis mangel på bygge- og modnede grunde og på byggegrunde, der har adgang til bygoder såsom centre, institutioner og trafikbetjening.

Vi må her konstatere, at kommunerne savner en adgang til i tilstrækkelig grad at øve indflydelse på, at der faktisk er det ønskede antal byggegrunde, der er bygge- og modnede og har adgang til bygoder.

Lovforslaget om ekspropriation af jord til bolig- og erhvervsformål vil give kommunerne en udvidet og tiltrængt adgang til i første omgang at erhverve egnet råjord og i næste omgang som led i en nærmere planlægning af arealanvendelsen at få arealerne bygge- og modnede og forsynet med by-

[Auken.]

goder. Ved at skabe mulighed for en sådan planlagt indsats fra kommunernes side vil der også kunne ske en koordinering af forsyningen med bygoder inden for de økonomiske muligheder, kommunerne har. Indsatsen kan samles om bestemte områder, og man kan gennemføre en byggemodning af et større område, før man fra kommunens side tager hul på det næste.

Adskillige kommuner har i lang tid drevet en aktiv jordpolitik, og en sådan politik vil på lang sigt kunne påvirke grundpriserne i gunstig retning.

Socialdemokratiet har fundet, at den foreslåede ekspropriationslov repræsenterer en konsekvent videreførelse af en fremgangsmåde, der med held har været anvendt mange steder i landet. Erfarne kommunalfolk må ønske, at man ikke ved en gennemførelse af en aktiv jordpolitik strander på vanskeligheder i den indledende fase, nemlig erhvervelsen af råjord.

Det er dog ikke tanken, at ekspropriation skal erstatte kommunernes arealerhvervelse i fri handel. Tværtimod er det vores opfattelse, at det planlægningsmæssige rygstød, som ekspropriationsadgangen efter dette forslag giver kommunerne, vil virke fremmende på den frie handel.

Andre sider af jordlovsspørgsmålet, f.eks. inddragelsen af de samfundsskabte værdier, er selvsagt også af stor betydning. Man har imidlertid her adskillige bestemmelser f.eks. frigørelsesafgift, særlig indkomstskat m.v. Enkelte kommuner har også med held benyttet muligheden af at *leje* de af kommunen erhvervede arealer ud til bolig- og erhvervsformål. Flere vil sikkert interessere sig for at benytte denne fremgangsmåde i fremtiden for at modvirke det spekulative pres på grundpriserne. Det er imidlertid åbenbart, at rådighed over jorden er et udgangspunkt for en langsigtet løsning.

Jeg skal derfor anbefale dette lovforslag til velvillig behandling i tinget.

Ordføreren for forslagsstillerne *Havnstrup Clemmensen* (KF):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om forbedring af vilkårene for at drive mindre erhvervsvirksomheder.*

Vi ved alle, at der på en række områder foregår en strukturrationalisering, som i nogle tilfælde fører til, at større virksomheder overtager en række mindre virksomheders rolle inden for handel, håndværk, transport og andre serviceområder. Samtidig medfører udviklingen imidlertid, at folk i større omfang efterspørger varer og tjenesteydelser, der er forskellige fra andre varer og tjenesteydelser, således at der også på en række områder er større behov end før for mindre virksomheder.

Det er ikke meningen med dette forslag at gribe ind i de strukturændringer, som må finde sted. Det er derimod forslagsstillernes opfattelse, at samfundet i en årrække har grebet ind i den proces, der foregår, ved at gøre det vanskeligere for de helt små virksomheder at eksistere. Det drejer sig her ofte om virksomhedsejere, der har en længere arbejdstid, mindre tryghed og en lavere indtægt end mange andre. De belastes af det moderne samfunds mange krav om administration af skatteordninger, tryghedsordninger, statistik m. v. Hensigten med forslaget er dels at tilskynde til, at disse ordninger bliver så rationelle som muligt for dem, der skal administrere dem, dels at give indehavere af mindre virksomheder et vederlag for det arbejde, de udfører for det offentlige.

Forslagsstillerne har foretrukket at fremsætte et forslag til folketingsbeslutning fremfor et lovforslag, selv om vi tidligere har fremsat et eksakt lovforslag inden for et af de punkter, der er omtalt. Det skyldes dels, at vi helst ser enighed om de enkelte forslag, før de fremsættes, dels at vi gerne ser, at man i folketingets erhvervsudvalg behandler spørgsmålene under ét fremfor at få dem delt ud i forskellige udvalg. Vi mener også, at man i erhvervsudvalget bør drøfte andre forhold vedrørende mindre virksomheder, f. eks. beskatningen af goodwill ved afståelse og samfundets pligt til at yde erstatning i tilfælde, hvor beslutninger vedrørende byplaner og trafiklinjer fjerner grundlaget for en virksomhed.

Det er mit håb, at vi på et rent sagligt grundlag kan finde frem til en enig indstilling om de lovinitiativer, der bør tages for at forbedre vilkårene for de pågældende virksomheder.